

anden Bestemmelse, som er lige saa vigtig, er den, at Staten har lige Ret med de andre Aktionærer i Banen for den Sum, som Staten tilskyder. Som bekendt have vi haft Jærnbaneanlæg med Gæld — og vi have det endnu — og vi have haft Jærnbaneanlæg med Statslån i forskellige Former, og det har vist sig lidet heldigt for Staten at benytte disse Former, medens det paa den anden Side er ganske sikkert, at de private Jærnbaneanlæg i det hele taget have baaret sig og ogsaa have givet noget Overskud. Staten vil herefter faa en Andel i dette. Det vil ogsaa være en ganske klar Sag, at kunne disse Anlæg give en ordinær Rente, saa ofrer Staten jo ikke noget ved at gøre sit Indskud, idet den jo faar samme Rente som de andre Aktionærer. Disse to Bestemmelser sammenholdte gøre, at man kan gaa ind paa § 5. Det tidligere Lovforslag, der blev fremsat i forrige Samling af Regeringen, Lovforslaget om Koncessioner, indeholdt en Bemyndigelse til at optage Laan indtil en Tjerdedel, det er ganske vist. Jeg udtalte imidlertid allerede den Gang, i hvert Fald for Udvalget og vistnok ogsaa her i Salen, at hvis man vilde stryge denne Bemyndigelse til at optage Laan, vilde man fra Regeringens Side kunne strække sig videre, og det er jo ganske naturligt, at naar Staten faar fuld Aktieret for sine Penge, vil den kunne gaa noget videre med sit Tilskud; og dette vil ogsaa være forparligt, hvis man i det hele taget kan gaa ud fra, at det er behørigt og betimeligt, at gaa til Bygningen af private Jærnbaner, og hvis man efter den Erfaring, man nu har, har Udset til at slaa igennem paa en saadan Maade, at Jærnbannerne kunne bære deres Drift og have Rimelighed for at give noget Overskud. Jeg tror, at det vil være ret nyttigt til Opklaring af dette Punkt, at jeg giver en Oversigt over de Tilskud, der hidtil have været givne, og om Formerne derfor samt nogen Oplysning om det Udbytte, de private Baner have haft. Saa vidt jeg har været i Stand til at skaffe en Oversigt derom i den ret korte Tid, der har været levnet mig, har jeg gjort det; jeg har faaet en Meddelelse derom, og jeg skal i hvert Fald forsøge at meddele noget i den Retning. Statens Tilskud til private Baner er givet under følgende Former, Rentegaranti, Tilskud med Aktieret, Statslaan og Andel i Anlægsomkostningerne med det halve af Ekspropriationen, som er ydet i visse Tilfælde. Ved nogle Baner er der baade givet Tilskud og ydet Bidrag til Halvdelen af Ekspropriationen. Rentegaranti eksisterer for den østjællandske Jærnbane og for den lolland-

falsterke Jærnbane, og den samlede Garantium er 8,758,000 Kr. Gedserbanen staar noget særegent. I Virkeligheden maa det siges, at det er en rentegaranteret Bane, men den figurerer med en Forpagtningssum tidligere for den lolland-falsterke Bane, nu for Statsbanen. I Virkeligheden er det en Rentegaranti, og det vil let ses, idet naar man dividerer Forpagtningssummen ind i Anlægssummen 3 Mill. Kr., saa fremkommer der 4 pCt. Tilskud med Aktieret er givet i en hel Række af Tilfælde. Statens Ret til Udbytte er i alle disse Tilfælde ordnet saaledes, at andre Aktier, det være Preferenceaktier, private Aktier eller Kommuneaktier, have Fortrin fremfor Statens. Staten faar altsaa først noget, naar de vedkommende andre Aktionærer have faaet 4, henholdsvis 5 pCt., det er ogsaa bestemt i nogle Tilfælde, og deraf følger jo, at Staten i Regelen intet faar, det er ganske undtagelsesvis, at Staten har faaet lidt. Tilskud med Aktieret er under de nævnte Vilkaar givet til Gribskovbanen med 384,475 Kr., Odense—Svendborg Banen med 502,400 Kr., Randers—Grenaa Banen med 712,000 Kr., Aarhus—Ryomgaard Banen med 380,000 Kr., Silkeborg—Herning Banen med 440,000 Kr., Bømb—Lembvig Banen med 308,800 Kr., Vejle—Give Banen med 100,000 Kr. og for Viborg—Aalestrup Banen er forudsat et Tilskud af 80,000 Kr. pr. Banemil, men hvorledes det vil stille sig, kan jo ikke endelig opgøres. Til disse Baner har altsaa Staten givet Tilskud med Aktieret. Nydelser af denne Aktieret har man mærket faare lidt til, dog har man i 2 Tilfælde faaet Udbytte fra Odense—Svendborg Banen, den ene Gang 0,31 pCt., den anden Gang 1,31 pCt. af det direkte Tilskud (Munterhed). Ja, det sidste er slet ikke saa ringe et Udbytte. Endvidere skal jeg bemærke, at man har en særegen Tilskudsform ved Stagensbanen, der er nemlig givet et Laan, men forud for Laanet habes Aktieret til Udbyttes af 4 pCt. Resten af Udbyttes deles saaledes, at Staten faar to Tredjedele og Aktionærerne en Tredjedel. Staten har faaet et Udbytte af Stagens Banen, hvilket jeg tillader mig at notere, da der var saa mange, der ytrede Tvivl om Stagensbanens Berettigelse. Jeg tillod mig allerede den Gang at sige, at den kunde bære sin Drift og give et passende Udbytte. Den har givet Aktionærerne mere end 4 pCt., og Staten har ogsaa faaet noget Udbytte, jeg tror, det er 450 Kr., Staten en Gang har faaet (Afbrydelse). Ja, det er dog Spor af Udbytte, og det viser altsaa, at vi kunne komme videre ad den Vej. For at være fuldstændig skal